

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک ایڈہ برنشر اولنور

مندرجات

علمدار مصطفی پاشا (مابعد)	افضل الدین
ایکالت الی پادشاهم زک بروسدہ کاش تربہ لری	احمد توحید
راغوزا (دو پروونیک) جہورلنی	صفوت
ایکنجی ویانہ سفری حقندہ	محمد عارف
بالقان شبہ جزیرہ سندہ تورکلر	استویان جانسزوف
متفرقہ : قانوننامہ آل عثمان (ایکنجیسی)	محمد عارف

فیثاتی ہ غروش

مرجی — یاب عالی تاریخ عثمانی انجمنی

(ابونہ قیدی انجون انجمنہ مراجعت اولنور)

استانبول

انجمن عثمانی

مطبعہ عثمانیہ

۱۳۳۱

(راغوزا [دوبروونيك]) جمهورلنى

بوجهورلق ايچون كتابلارمىزك بىلدىردىكى اكيىك وچوغى ياكلىشدر.
بونك اوزرىنه قىدلرمىزده بولدىغىمىز و دوشوندىكىمىزى يازمىق ايستىرىز :
آدى — « راغوزا » سوزىنىك نره ذن كلىدىكى پك بىلنه مېور . يالكىز
شهرىك بولدىنى قايلق يارىم آدانىك يونانلىلرجه آدى « قايا » دىمىك اولان
« لاو » دن (لاوسا) ايكن صوكره لائىنلر آغزىنده (راوسىيوم ، راوسىيا)
اولش ، وكىت كىده شىمىدىكى قىلغىنى بولش دىيورلر .
كله لم بزم بىلدىكىمىز اوتىكى آدىنه : بونك دوغرو سويله نىشى
(دوبرو - روو - نيك) اولوب صرب اسلاوچه مىندى « دوبراوا » نىك
« آغاچلى » دىمىك اولسنى كوره « آغاچلىجه » دىمىك اوله جقدر . هرايشده
اولدىنى كېي پك اسكى قىدلرمىز بونى (دوبروونيك) و (دوبروونيك) كېي
پك دوغرو اوله رىق كوستىمىكده درلر . بونى باشقه دورلو اوقويان اعلال و
ادغامچىلر شو آشاغىده كى وثىقه ده اولدىنى كېي (دوبروونيك) اوقومىلار
ودها صوكره بىلكىچ كچىنلر بونى (دوبروونيك) قدره يوروتىمىلار
وبويا كلىشلق كونلرمىزده قدر سوره كلىشدر .

تارىخىندن برايكى سوز — مىلادىك يىدىنجى عصرىنده (آوار) لرك
بالقان يارىم آدانىه [۶۳۹ - ۶۵۶ مىلادىده] يورومىسلىه (نېپى داوروس)
[شىمىدىكى اسكى راغوزا ، راغوازاوه كيا] [سالونا] [بزم سولېن ،
اسلاوچه صلانو] كېي يونان - روما شهرلردن جانلىرىنى قورتاروب
قاچه بىلنلر بويارىم آداجقه صىغىنهرىق بر قىصبه جق قورمىلار . برازىكېره
(آوار) لرك پىشىندن اينىن اسلاولردن بونلرك آزالرىنه كىرن وصوقولانلرك

قائمشیلہ بوجھور بویوبوب کوچلش ، ہمده یکی براسلاو مدنی
اورتایہ چیمشدر . جنوب اسلاو ادبیاتک بشکی بوراسدر .
قورو برقایا اوزرنده هرانی یابانجی ملترله چویرلش بوجالیشقان
آجیق کوزلی دو بروونیکیلر کیمه ویرکو ، کیمه آرمان ، کیمه بویون
اکمه ایله سسزجه دکن تجارتنه قوبولش وبویوزدن عصرلره کرچکدن
باشملر ، پکده اویله بایاغیلنه ، آشاغیلنه اینمشلدر . تاریخ بونلرک یاشایشنه
پک دوغرو اوله رق « معجزه » دیور .

طقوزنجی عصرده اسلام (عربلر) بورای زور لاملشه ده آله مامشدری .
اوتنجی عصرده (سیئون وه لیکی) قومانده سنده کی بولفارلرده پک
صیقیشدر مشلر سه آندن ده قورتولدی . ۹۹۸ ده وندیکه تابع اولدینگی
بعض کتابلر یازیورلر . چوقلری بورایه « بنم » دیردی ، بونلردن بری ده
(یزانس) اولوب بوراسنی کنديسک ، حتی اولکاسک « ایلر و قره قولی »
کچی صایاردیسه اوده قورو بر سوزده قالیوردی . (نورمان) لربونلری
زورله اتفاقلرینه آملر وبویوزدن یزانس ووندیک دشمنلغی قازانملر
ایدیکه بوده جمهورجه بهالی به اوتوردی . اوز ایکنجی عصرده آرقه دن صر بلر ،
بوشانلرک الدن چوق صیقتی چکدی . اک سوکنده وندیک قوجاغنه
دوشدی . ایشته بویللرده [۱۲۰۵ - ۱۳۵۸] جمهور کندينی
طوبلامش ، حکومت دوزن ویرمه باشلامشدی . قانون اساسی
یله ۱۲۸۲ دن سوکره طوبلانمغه باشلامشدر . بویللرده برونديک
قوتی ، اوروپالیرک شیمدیکی « ره سیدان » لری کچی ، دو بروونیکده
اوتورردی .

عثمانلیرک اوروپایه کچمیرله ، بوتورکلرک (آوار) لر کچی کلوب کچی
اولمادقلرخی آکلایان کسکین کوزلی دو بروونیکیلر همان (مراد خداوندکار
خان) حضرتلرینه ایلچی کوندره رک دوستلغی ، اولکاسنده تجارت
ایده یلمه اذتی ، یزانس واسلاو حکومتلرینه قارشو کنديستی

قورومسی سوزینی الده ایتدیلر، بوکا قارشوده ییلده براز ویرکو ویرمک آلتیه کیردیلر . ایشته صوک ییللرده پادشاهک الی آل بویایه باصه رق تمغا اوردیغی ماصالنی ایشیتدیکمز ، دها دوغروسى ایلدن دویدیغمز او فرمانی ۱۳۸۰ [هجرت ییلله ۷۷۱] ده آملش، بونکله عثمانیلره « تابع » دکل « یاناشمش » لردر . نه ایسه ، دوبروونیکک بزه تابع اولیشنک (مرادخان) پادشاهلقتده باشلادیغنی یازان تاریخلر منظم دوغر، هم یا کلاشدر . نه دن ؟ (دالماجیا) ۱۸ شباط سنه ۱۳۵۸ و ۸ اغستوس سنه ۱۳۸۱ ده مجارلره کچمش، ۱۵۲۶-یه قدر اللرنده قالمشدر . مجارلر بونلره شیمدیکی (قیلیق) [قیلهق] ایله (قطور) [بوکا دی قاتارو] آراسنده کی (سابیون چالو) یاریم آداسیله (لهینا) (لیس) کی آدالری باغشلامشلردی . ۱۳۷۰ ده عثمانیلره یاناشدیغنی سویله ییلر برعصر صوکره بو یاناشمه نك بك یاقینلاشدیغنی ده سویلیورلر . بوده دوغوردر . اك آکلایشلی هکیمدن ایلرو نبضدن آکلایان بودییلوماتلر بریاندن فاتحه خوش کورونمکه ، او بریاندن مجارستانه قوللق کوسترمکه ، بو آراده ده ونیدیکی قوللامغه چلیشیورلردی . یوقسه (هونیادی یاتوش) ، (ماتیش قورویونس) کی تورک دشمنی ، اللرندن هرشی کلیر کیشیلر مجارستانده حکم سوررکن بونلره ووندیکیلر کی تورک دن جانی یانیق اوکوجلی حکومت قارشى بزه « تابع » اولدقلرینی دکل کوسترملری ، سزدرملرینه بیله اینانلماز . اولسه اولسه ، فاتحک بوسنه هر سکک بر پارچه لرینی الله کچیره رک سنورلرینه یاقلاشمسینه اونک ده الله بر « آلاجه بونجوق » طوتوشدردیله دییه بیلیرز .

سوزی اوزاتمه یلم [۲۰ ذی القعدة سنه ۹۳۲ ، ۲۰ اغستوس سنه ۱۵۲۶ ده] (موهاج) بوزغونلنی اوزرینه مجارستانک دوشمسینه دوبروونیکک اوزرندن آغیر برطاش قالدی ، اقدینک برندن قورتولدی . ایشته « تابع اولدی » سوزینه اینانیله جق ییل وکون بودر . (هامر) کی بعض مورخلر (مراد خداوندکار) فرمانک راغوزاده

صاقلی بولندیفتی، کندیلرینک کوردکلرینی سویله یورلر. بزدها کورمدیکمزدن بوفرمانده نه لریازیلدر بیلیمورز، آنجق شو وثیقه مزده کی «عهدنامه» سوزینه بوندن اوکجه راست کله مدیکمز ایچون دوغریدن دوغری به بزه تابع اولدقلرینی اورتایه قویملری (سلطان سلیمان قانونی) نک (دالماجیا) بی باشند باشه اولکامزه قاتمیلهدر دیه جکم، آنجق ینه آراده وندیک بولنوردیکه دو بروونیکیلر بونی ده بریانه براقه مازدی [۱]. اوقوتجه آکلاشیله جفی اوزره وثیقه من دو بروونیکیلرله اولان معاهده نامه ده کی براقاج ماده نک «معدل» لرینی کوسترمک اوزره قاضیلره، بکلر بکیلره براراده در. بونکله برابر معاهده نامه ده دهاته کی شیشلر بولندیفتی ده آکلاشیلور. معاهده نک کندیسینی ده بوله جغمزه امیدمن اولدینی کی

[۱] (دالماجیا) ۹۴۰ ایچورلرنده بوسنه والیسی (غازی دلی خسرو بک) الیه فتح اولندی، (کرقا) صویله ایکی به، (کلیس) [صولین]، سالونه نک شمانده قلیسا قلمه سی مرکزایدی [، (وکینین) [قتین] مرکزی اولان (کرقا) سنجاقلرینه آیرلشدی. آطه لر وندیک النده قالدینی کی (زادرا) [زادار، زارا]، (اسقرا دین) [سقاردونا]، [شینک] [سه به نیقو]، (صولین) [سالونه] [اسپت] [سپالاتو]، (ماقارستا)، (قطور) [قاطارو] کی اسکله ریلرله وندیک، وصوکره آوستریالیرله آرامزده قانلی دوکوش یرلری اولشدر. [۵۷، ۱۶۴۷ ده] (تکه لی مصطفی پاشا) نک (شینک) باقیننده (دانیل اووا) [دانیللو] ده وندیکیلره بوزغونلنی، (کلیس) قلمه سک دوشمی اک آجیقلیسیدر. حتی بونی (سلطان ابراهیم) خانه «افندم، دشمن برکلیسای آلمش» دیه سویله مشلردی.

دونانامزک بوسولره کیدیشتی آنجق براقاج کره در. بری (کورفوس) [کورفو] فتحه (لطیفی پاشا) نک، (نوه) [قاستل نووو] بی قورتارمقی اوزره بارباروسک سفیرلیدر. (ایته بختی) [له پانتو] ده بوزیلان (صیتقین دوناما) نک کیدیشتی بوقییلردن وندیکیلری چیقارمقی ایدی. هر بیل خضر الیاس ایله قاسم آراسی دولاشان فیلولرمن بوسولره هان هیچ اوغرا نمامشدی. اک بارلاق کونلر مزده بیه وندیکیلر (پارغه) کی اولکامزک کوبکننده کی اسکله لرده اوتوریورلردی. (ویاته) بوزغونلشدن صوکره دالماجیا المزدن کیدیوردی، نصل کیتدیکنده خبرمن اولمادی. ایسته بویک کولونجدر.

انشاء ياقينىمده (مراد خداوندكار) فرمائى راغوزاده آراندىروب قوبىه سنى آلدیره جغز .

معاهده نامه ده كى « باج » « كرك » ايشلى كوزه چاربه جق شىلدر . دو بروونيكلىر كندى ويره جى كركى كندىلىرى كوتورى به آليورلر ، بزم « مقاطعه جى » لردن يقى قورتارىيورلر . اويىللك حالتى بىلسلر بونك نه قدر بويوك برقا زانچ ، نه بويوك بر « امتياز » اولدينى آكلامقده زور چكىزلر .

برشى داهار وار ؛ ديرلر كه بزكىمه خراج قويمىش ق ۳۰ بىك آلتونه كمشك ، بوده (بروه) فتحنده روملردن آلتان « فديه » ايله باشلامش . بو ماصالى مكتبلرده بيله بزم اوقوتدىلر ايشته اونكده بوش اولدينى كوروليور . وثيقه شودر :

روم ايلي قاضىلىنه حكم كه

دوبره ونيك الجيسى آدم كوندروب دوبره ونيك طايفه سندن عادت قديمه موجبجه اون اكى بىك بشيوز سكه فلوربدن زياده خراج طلب اولميه ومذكور لرك حصارنه وولايتلرنه وكندولر نه سنجاتىكلردن وسو باشلردن وتجار اولرلردن وغيريدن زبان والم يتشميه وبوندن اول قلعلىرى وايىللىرى وكويلىرى نوجهله امن وآمان اوزره اولكلمش ايله اول وجه اوزره امن وآمان ايجنده اولالر وبونلرك جوارنده اولان ايللردن بىناجى اولسون ايللك اولسون قوزبدن ياشدن اولسون مذكورلرك قلعلر نه كلهلر وكيدهلر هيچ احد مانع اوليه وبازركانلىرى محالك محروسه بىه كلوب تجارت ايدىلر ارزاقلر نه وطوازلر نه واسابلر نه كسته دخل ايدوب زحمت ويرميه وبوللرده باج طلب ايجىلر ودوبره ونيك تاجرلى عمالك محروسه بىه متاعلرين كتوروب صادقلر نه اولدن يوزده اكى اچى كرك النو كلوب صكره يوزده بش اچى التى بيورلقدى الجىلىرى كلوب استابول وبورسه وادر نه دن غيرى روم ايلي ولايتلر نه بازركانلىرى صادوقلرى متاعلرلردن كركلرى بر قرار سابق يوزده اكيشر اچىه آلتوب بو اوج بردن غريده صاتلان متاعلرينك كركلرين اوج بيله اوجيوز بىك اچىه مقاطعه ايله عامل بولالوم وعاملى يرار كفىل المال بولالم ننه ضايع اولسون وآلتى ايدى بر اللى بىك اچىه خزينه بىه تسليم ايدىلوم بزمه امين دخل آلمسون واوزلر نه حواله كلون ديو التام

ایلدوکلری اجلدن مذکورلرک بازرگانلری ذکر اولنان اوچ یردن غیری روم ایلی ولایتلرنده قوریدن و دکزدن اولون کتوروب صاندقلری متاعلرندن بر قرار سابق یوزده اکی آتقیه آلتقی بیورلوب مذکورلرک بازرگانلری متاعلرین صاندقلری یرلرده یوزده اکی آتقیه کمرکلرین و یردلر و هر آلتی آیده بر اللی بیک آتقیه بی التراملری اوزره خزینیه تسلیم ایدلر ایلیر شویله شرط ایلدیلرکه ذکر اولنان کمرک عاملی اوچ ییل اولیه بو اوچ ییل تمام اولدوقدن صکره کیدو یرار عاملر و کفیلر یولایلم دیو التزام ایلدیلر و امین اولان کسنه کبرو دوبره ونیک قیوسنده اوتوروب بونلردن غیری سائر فرنگلر کبی کمرکلرین یوزده بش آتقیه حسابی اوزره جمع ایده حیل و تلبیس ایدوب سائر فرنگلرک متاعی کمرکی و یرمک ایچون کندولرکدر دیو صورت ایدوب آلمیلر شویله که حیللری ثابت و ظاهر اوله اول متاع کرفت اول و قوریدن و دکزدن استانبوله متاع کتوروب صاندقلرنده یوزده بش آتقیه حساب اوزره بوسه وادر نهیه متاع کتوروب صاندقلرتده یوزده اوچ کمرکلرین و یردلر ذکر اولان اوچ شهرک کمرکی مقاطعه ده داخل دکدر التیوب حفظ اوله و مذکورلرک بازرگانلری متاعلرین صاتیاجق اولور ایسه بیله الوب استدوکلری یره ایلدلر کسنه مانع اولیه و الملری اولان یرلردن ثابت اولانی آلهلر و شاهدلری دوبره ونیکده اولان کسنلرک شهادتلری مذکورلر و الیملری ختنده مسوع اوله اگر الیملری ملاندن اولور ایسه قاضیه وارلر ثابت اولور ایسه آلالر و آخرک بورجی ایچون دوبره ونیکدن کلانی دوتیمیلر بورجلوبی دوتلر سن اول ایلدن سن دیو انجتمیلر اگر ممالک محروسه دن بر کسنلرک رزقک آلوب قاجه کرکدرکه آنده دخی تفتیش اولنه کسنلرک رزقی ضایع اولیه و دوبره ونیکدن بر کسنه ممالک محروسه یه کلوب بونده مراد اوله متروکاتنه بیت المال دخل آیمیه ورنه سی کلوب حفظ ایده و عداوت اوزره اولان کافر ایللرندن مذکورلرک ولایتلر نه و تجارتیه کلور ایسه هیچ احد مانع اولیه و کندولری ممالک محروسه دن کسنلر زیان ایدر ایسه درگاه معلامه عرض اولنه کرکی کبی حقندن کلنوب اذیتلری تضمین اولنه دیو عنایت اولنان عهدنامه لرنده مسطور و مقید ایکن اکا مخالف بعضی دوبره ونیکلورله دخل اولندوغن بلدیروب اولاباده حکم شریف طلب ایتمکین بیوردوم که کوره سز وجه مشروح اوزره عهدنامه لرنده مقید ایسه اکا مغایر کسنیه ایش اندرمبوب ایلیانلری یازوب عرض ایده سز

بر صورتی داخی عینی ایله یازله سن دوبره ونیک الچیسی رجا ایتمکین یازلدی

سوزمزه كچمزدن اوڭجە شونى دە سۈيلىم : دوبروونيكلىك دكيز
تجارتلىرى اويىلە قىيى بويى ناولونخىلىق اولمايوب كىلىرى (سۈرىيە)
(مصر) ، اناتولى و روم ايلي نك (آرشيپل) يالىرنندە دولاشىرلردى .
بونلر آق دكيزدە دە قالمالز (سېتە) يى كچر فرانسه وانكلىترە ليمانلىرىنە
چىقارلردى . انكلىزلر بونلر كىلىرىنە (آرغوسى) دىدكلىرىنى ، اوقىيلردە
هان اكىسكز كوروندىكلىرىنى يازىيورلر . صوكرە راغوزادن قالقان
كاروانلىرى (طاشلىجە) دە ايىكى يولە صاپار ، برى شىمالە (ويانە) يە ، اوتەكى
جنوبە (استانبول) (بروسە) يە كىدردى . دھاسى وار ، تجارتلىرىنك
هندستان شىرلرنندە دولاشدقلىرىنى دە سۈيلىيورلر . بونك اوزرىنە المزە
كچن بروشقىي شوراىە قوياىم :

روم ايلي بىكربكىتە حكەم

ھىرك بىكى يونى مکتوب كوندروب لواء مژپوردە ورلقە ودوبرەونيك
اسكەلرىنە اكىوز اتلو كاربان كلوب كرو دونوب سابقا نۆە قىرىندە غرامق يايلاقدن
كچوب كىدركن اسكندىرىە سىناغندە غارت اولتان عاصى كافىرلر جمع اولوب
يوللرىن بىسوب باركرلرىن واسابلىرىن الوب كىدركن ھىرك سىناغندە اوناللى
بيك اقچە ايلە نۆە غەبلىرى اغاسى اولان فرھادك جراق باشىسى كىندو ايلە
باشى كىسوب يولداشلىق اتدوكن بلدرمكىن اوچ بىك اقچە ترقى امر ايدوب
بيوردوم كە ذكر اولتان ترقىسن دوشندن توجىە ايدەسن

۱۳ رمضان سنە ۹۷۳

ايشتە دنيا برىرىنە قىلىچ ، طوب چكركن ھىركىلە دوست اولان
بوكرچكدن « بىطرف » تجارتلىرى ايشلىرىنى دوزمىنە قويىمىشلىر ، پارە قازانمەنك
بوللى بولمىشلردى [۱] . نابولىون [۱۸۰۵ دە] بو زوالىللىك اوچاغنى
سوندىرىنچىە قدر بويىلجە ياشادىلر . ھلە بونلر كى عثمانلى دولتى كچى تىتىز ،
خىرچىن برحكومتى قىزدىرماملرى نە قدر بويوك دىپلوماسى ارلرى اولدىغنى

[۱] غايت قورقوسى اولدىغندن ىدى قرال وثمانلى ايلە صلح ايدوب خراج
وباج وىرر . اماينە صلح ابتدىكى دولتلىك رعاياسندن كىرمى اوقدر خراج بھاسى
چىقارر .
اوليا چلپى ، جلد ۶

کوستریور . ییللر اولدیکه هان بوتون اوروپا خریستیانی اوزرمزه یورودی ، ینه دوروونیکیلر « صداقت و اخلاص » اوزره ایدیلر . بوکا اینانیلیرمی ؟ اینانردیلر ، ایناندق ، هر ایکی یانی ده قوللادیلر ، قوللاندیلر [۱] .

عثمانلی اسکهلرندن ترکه (ذخیره) آلتق اولکادن یر قوپارمق قدر کوچ ایکن دولت بونلرک کیلیرنی یوکلتمه لرینه اذن ویرر ویا کوز یوماردی . یالکیز حرب ییللرنده ، بویوک ترکه یاساقلرنده آله مازلردی . اوندده « دوروونیکیلر بيله ویرمه سز » سوزلیرنی چوق یرلرده کوردک . کله لم دوغروسوزه : بوزواللیلر بزدن آز چکمیدیلر . بزم یارامازلردن بیلرک بیلیمه رک « یاکلشلق » لره اوغرا لردی . رئیسک بریسی بونلرک قوماش یوکلکی برتکنه سی چویرر ، چکر کوتورردی . استانبولده کی آدملری ، صاحب لری قولره دوشر ، « یاکلشلق » اولدینی آکلاشیلر ، چوق کره لر مال وتکنه صاحبه ویریلردی . آنحق یانقیندن چیقان مال دن خیرمی قالیر ؟ اما شوراسی ده وار ، بونلرده پک قوزوجقلردکلدی . دولت قولتوغی ، کندی باندیره لری آلتده آدم عقللی قاچاقچیلق ایدرلر ، سزیلر یاقالانیرلرله جزایه بویون اکرلر ، شویله لکه بویله لکه یاقای قورتاریرلر ، یایاریم جزا ايله قورتیلورلردی که بزمکیلرکده بر « یاکلشلق » اولورسه قولاقلرینه « کچکی ایتدیککزه صایک » دیمکه حقمر اولور دی ، دارملازدق .

[۱] بونلر صلح وصلاح اوزره کینیش آدملر اولوب شمدی به قدر صلح وصلاحه مفایر ایش کورمه مشلردر . هرسته باشنده جله دن مقدم بونلرک ایلچیلری کلر و تجدید صلح ایدر . اما ینه دولت علیه نک قتادی آلتنده ایکن طاعون اکبرکی ال آلتندن جله حیل وشیطنت کافرستانه بونلردن سرایت ایدر . رئیس لری غایت زنکین اولوب علی الخصوص خصم جائز اولان بوندوقانی وندیکی اضلال ایدره ک پس پرده دن ذخیره ویرر وهرکه تواضع وسکینت کوسروب جمیع قرالره صلح وصلاح اوزره بونلور مدبر آدملردر . اولیا چلی ، جلد ۶

ایشله دکلری اسکله لرده کی قاضیلره چکدکلری « یشکش » لر بریانه، حکومتک آنغاریه سته آرد آرا یوقدی . بو آنغاریه لرك نه کی شیشلر اولدیقتی صایق ایسته مز . « آل شونی یوکلہ ، فلان یرہ براق » کی اسرلردی . بونلر بزم ایله آوروپا آراسنده پوسته جیمز ، قیوچوقدارمز ، کوچک ایلیجیلرمز ایدی . آوروپالیلرله اولان اوراق تفک بیک دورلو ایشلرمز بونلرک ایله دونردی . هله دارغین ، بوزوشق اولدیغمز دولتلرله اولان ایشلر هپ اونلرله بیتیریلیر ایدی . سوزک کلشی شوراده برونیقه وار ، بو بودورلو بیکلرجه سنک بر اورنکی در . برینک اوغلی (موره آنا بولسی) [بوکونکی ناویلیده] ده یا وندیکیلرله ، یا برباشقه لرینه اسیر دوشش ، باباسی ده اله بر طوتساق کچیرمش ، بونلری دیکشدرمک ایچون دولت دوبروونیکه مکتوب یازیور .

دوبروونیک بکلرینه حکم که

درگاه معلام یکچیری اون باشلرندن حاجی تیمورک درویش علی نام اوغلی انا بولیده اسیر اولوب حالا اکا بدل بر دوتساق طوتوب خلاص ایتک ایچون سزه ارسال اولمشدر . بویوردم که حکم شریفله وصول بولدقده آستانه معالی عنوانیزه اولان فرط عبودیت و اخلاصکز موجبجه مزبورک اوغلی اوطرفدن خلاص اولوب دوبروونیکه واصل اولدقده سزده آلوب کتیردکی بدل اول طرفه تسلیم ایلیه سز بوبابده دقت و اهتمام ایدوب دقیقه فوت ایتمه سز

فی سنه ۹۸۳

بوندن باشقه بونلر بزه آوروپا حوادی ده کتیرلردی . بو حوادلرک چوغی صویه صابونه طوقونما یانلر ایسه ده آرالرنده ایشه یارایانلری ده اولور ایدی . ایسته بونلردن کوچک بر اورنک :

دوبره ونیک بکلرینه حکم که

مکتوب کوندروب بعض خبر بلدرمش سز معلوم اولدی بیوردم که سده سعادتیه اولان عبودیت و رقیقکز مقتضاسجه داخی اطراف وجوانیک اطوارین تجسس ایدوب واقف اولدوغکز اخباری صحتله سده سعادتیه اعلامدن خالی اولیه سز و کفارک دوناعه سی احوالندن داخی هرنه واقف اولش ایکز بلدره سز

فی ۱۵ رجب سنه ۹۷۵

(ویانه) بوزغونلنی و (قارلوفچه) [۲۴ رجب ۱۱۱۰] معاهده سیله
 (دالماسیا) آستریایه کچدکده بونلر . بز اوتهدنبرو دالماسیانک صاحبی
 مجارستان قرالی نك اسکی تبعه سیز ، دییه (هابسبورغ) لره قبولاندیلر .
 امانه بژدن یوز چویرمک شویله طورسون اسکی کیدیشلرندن قیل قدر
 شاهادیلر . (ناپولیون) (مالطه) اوجاغنی سوندرمکله نه قدر بویوک خیر
 ایشله دیسه ، بو اوجاغه صوقومسیله ده اوقدر کوتوک ایلشدر .
 شیمدیک بوقدری یتر . انشاه ایلروده (راغوزا) کتبخانه سنده
 بولندینی سویله نن اسکی فرمانلرک برر قوییه لرینی الیه ایدرسه کدها
 کنیش صحیفه لرده قلم یوروده بیلیرز .
 صرهمی کلشکن شونی ده سویله دن کچمه لم . دوروونیک اولکاسی
 ایله بزم (اشپوزی) قلمه من آراسنده کی (قاپارو) (بودوآ) قلمه .
 لرینک (بولندینی) (پرموریا) دنیلن شرید کی برپارچه طورراغک
 ونیدیک الیه قالیشی وکورفک آغزنده کی (قاسل نووو) آلمش
 ایکن (قاپارو) نك براقیلیشی آز کورولور اوشنکچک ، قیسه
 دوشونجه سز لکدر . بزه شو سوزلری سویله تن ایسه شودر : بورالرک
 یابانچی اللرده قالیشی آرقه ده اویللرده شنلکسز یارم ایصسز ایکی اوج
 ناحیه اولان ، (قره طاغ) (چیرناغورا) ایچون بر صولوقلق ایدی ،
 وارلقنه بویوک یاردیم ایتدی ، اوکجه بلیرسز برسیویلجه . صوکره کور
 چپان اویاندن باش ویردی ، ۱۱۰۰ دنصکره اینجه اینجه صیزلامغه باشلادی ،
 کیت کیده بوکونکی قیلیقی بولدی .

صفوت